

Gledajući nedavno reprizno prikazivanje filma »Sokol ga nije volio« na našoj televiziji, prisjetio sam se da je prošlo već desetak godina od završetka snimanja toga filma, u kojemu sam i osobno sudjelovao kao statist. Sada, sa vremenske distance od deset godina, vidimo koliki je značaj toga filma za nas Slavonce. Naime, to je bio i ostao prvi pravi »slavonski« film i po tematici, glumcima, statistima i lokacijama snimanja. Film je dobrim dijelom uspio zabilježiti duh i mentalitet ovdašnjega čovjeka, ali je i prvi hrvatski film koji je načeo neku tabu-teme (na primjer prisilna kolektivizacija, križni put, likvidacije itd.) još za starog režima komunističke Jugoslavije. Upravo to je ono što ovaj film čini vrijednim i danas, te je on još uvijek jedno od najboljih ostvarenja režisera Branka Schmidta.

A za sve je najveći »krivac« bio naš najpoznatiji sumještani Fabijan Šovagović, koji je, napisavši dramu, pa scenarij za film »Sokol ga nije volio«, ostvario svoju davnu želju da zabilježi na filmskoj vrpici ljude i kraj iz kojega je potekao. Stoga su Šovagović i režiser Schmidt pri traženju lokacija za snimanje ovoga filma inzistirali upravo na Valpovštini, kako bi sve bilo što autentičnije. Tako su tijekom svibnja 1987. godine odabrane lokacije za snimanje, obavljene razgovori sa odgovornima po Mjesnim zajednicama i u Valpovu, te nađeni brojni sponzori iz Slavonije za financiranje filma.

Prisjećanja na snimanje filma "Sokol ga nije volio"

Autor Darko Grgić

Već u srpnju iste godine kod Selaca je pala prva »klapa« prigradom snimanja scena žetve. Glumačka i filmska ekipa noćivali su u hotelu »Osijek« u Osijeku, a najveći broj prizora je sniman u Selcima, obzirom da je to selo tada bilo najprikladnije za prikaz prijeratnih Ladimirevaca bez električne struje i asfaltne ceste. Ostale lokacije na kojima su snimani neki od prizora također su bili na području Valpovštine: staro ladimirevačko groblje, stara ciglana kod Bizovca, obale Drave kraj Narda.

Autentičnosti filma znatno su pridonijeli i brojni statisti - domaći ljudi i žene iz sela Valpovštine (Ladimirevaca, Bizovca, Satnice). Tako se i dan-danas brojni naši ljudi s dozom ponosa prisjećaju svojega udjela u snimanju »Sokola«. Prvo masovnije angažiranje statista počelo je u kolovozu 1987. godine u Ladimirevcima. Filmskoj ekipi je veliku pomoć u animiranju mještana pružila i Mjesna zajednica, osobito tadašnji predsjednik Skupštine MZ Pavo Šovagović. Stoga je odaziv Ladimirevčana na poziv za odabir statista u početku bio zaista masovan, te je ekipa za snimanje mogla birati iz većeg broja ljudi statiste koji su joj najbolje odgovarali. Izbor statista obavljao se pred trgovinom u središtu mjesta, u dopodnevnom satima, često uz nazočnost po stotinjak mještana svih uzrasta. Neki su tu došli statirati, neki gledati i komentirati, ali u svakom slučaju bio je to pravi društveni događaj za selo.

U kolovozu su počela snimanja na lokaciji starog ladimirevačkog groblja i tu su prvi puta u masovnim scenama »glumili« Ladimirevčani. Sve je počelo sa mnogo smijeha i šalama na vlastiti i tuđi račun, kada su ljude obukli i našminkali u Zidove, Cigane, Nijemce ili ustaše, te se neki statisti, onako »nafrajkani«, nisu gotovo mogli prepoznati. Pojavljivanje ovako »uparađenih« statista pratile su prvih dana snimanja salve smijeha brojnog gledateljstva iz Ladimirevaca, koje je došlo pratiti događanja na starom groblju. I sami statisti su se u početku čudno osjećali, kada su došli u situaciju da, na primjer, unuk (koji u filmu glumi ljutog ustašu) puškom tjera vlastitog djeda (koji je tog trenutka siroti židovski rabin) u koncentracijski logor. U ladimirevačkoj grupi statista hrpe šala i duhovitosti je »prosipao« brat glavnog glumca Fabijana Šovagovića, koji je u pauzama snimanja »peckao« brata izjavama tipa: »Bajo, eto vidiš da sam i ja post'o glumac...«.

Općenito je snimanje filma teklo dobro, a statisti su sa mnogo volje ponavljali scene ili strpljivo čekali da dođu na red za snimanje. No, kako su dani snimanja odmicali, pokazalo se da glumački zanat i nije tako lagan. Osobito je to došlo do izražaja kada je zaredalo nekoliko hladnijih dana, pa je trebalo cijeli dan predrturiti u kakvom tankom odijelcu ili olinjalnoj odori da bi se dočekao red za snimanje scene, koju ste onda desetak puta ponavljali. Tako je i ono početno oduševljenje Ladimirevčana splasnulo, te je ostala stalna ekipa od tridesetak ljudi, uglavnom srednjoškolaca, studenata, nezaposlenih i umirovljenika. Slično je bilo i sa statistima iz Bizovca i Satnice, te su za neke masovnije scene dovoženi i statisti iz Osijeka.

Tijekom samoga snimanja su glumačka i filmska ekipa dobro surađivali sa domaćim ljudima, vladala je opuštena i vesela atmosfera, a neki naši statisti su redovito za zagrijavanje koristili rakiju, valjda da rastjeraju tremu pred snimanje. Stoga su se znale događati i tragikomične situacije, koje su mogle i loše završiti. Tako se desilo da je jedan naš alkoholom zagrijani ladimirevački statist »podletio« pod kopita konja glumca Krune Šarića, te bio umalo pregažen. Srećom, osim kopitom nagnječenih prstiju, krvavog nosa i par modrica, sve je prošlo bez težih ozljeda. Snimanje »križnog puta« je nastavljeno čim je postradalome statisti pružena prva

Prisjećanja na snimanje filma "Sokol ga nije volio"

Autor Darko Grgić

pomoć u vidu čašice konjaka.

Ovakvim tempom su do kraja listopada snimljene sve scene s većim brojem statista, a zatim je došlo do stanke, jer se čekalo da padne snijeg potreban za snimanje zimskih prizora. Kako je taj žuđeni snijeg pao tek u veljači 1988. godine, tako je i snimanje dovršeno tek krajem veljače, a kraj snimanja je uz mnogo pjesama i pića, te uz neizostavne tamburaše, proslavljen u ladimirevačkome vatrogasnom domu.

Tako su, eto, Ladimirevci i Valpovština tijekom jeseni i zime 1987/88. godine, živjeli i glumili zajedno s glumcima i ekipom filma »Sokol ga nije volio«, osjećajući da se snima priča o njima samima, o ovom podneblju i ljudima.

Izvor: Valpovački godišnjak 1998.

{gallery}sokolganijevolio{/gallery}